

BI26 – Forlængelse og udvidelse af indsatsen for flere elev- og lærepladser

Baggrund

Socialdemokratiet og Enhedslisten har bedt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at udarbejde et budgetnotat til Budget 2021 om en forlængelse af indsatsen for flere elev- og lærepladser.

Den nuværende indsats er blevet finansieret gennem budgetbevillinger¹ og over 8 år er der samlet set blevet afsat i alt 23,4 mio. kr. til en ekstraordinær indsats for flere elev- og lærepladser. Målsætningen har været årligt at etablere gennemsnitligt omkring 200 yderligere elev- og lærepladser (se tabel 1). Bevillingen, og dermed indsatsen, udløber med udgangen af 2020 og vil ikke kunne fortsættes, hvis ikke der afsættes midler, da indsatsen ligger udover jobcenterets almindelig indsats for unge. Det foreslås her for det første at forlænge indsatsen og for det andet at udvide indsatsen. Forlængelsen af den nuværende indsats er en forudsætning for forslaget om udvidelse af indsatsen.

Indhold

I perioden maj 2019 til maj 2020 var der gennemsnitligt ca. 900 unge københavnere, som manglede en lære- eller elevplads². Der er i dag mangel på faglært arbejdskraft inden for flere brancher³, og flere analyser peger på, at der også i fremtiden vil være behov for flere faglærte⁴. Der er derfor behov for, at flere unge gennemfører en erhvervsuddannelse. Udbruddet af COVID-19 har gjort det sværere at finde en elev- og læreplads og betydet at igangværende forløb ved virksomheder er blevet afbrudt. Der er derfor behov for en indsats for at skaffe flere elev- og lærepladser nu og fremadrettet. Det forslås derfor både at forlænge den nuværende indsats og at udvide indsatsen jf. handleplanen for flere elev- og lærepladser 2020-21.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har vedtaget handleplan for flere elev- og lærepladser 2020-21 og en handleplan for at skaffe arbejdskraft til virksomhederne. Begge handleplaner indeholder forslag til initiativer, der er afhængige af at den nuværende indsats for flere elev- og lærepladser bliver forlænget.

I Integrationshandleplan 2019-22 blev der afsat 0,8 mio. kr. årligt til en 4-årig indsats for flere elev- og lærepladser til unge med etnisk minoritetsbaggrund. Denne indsats bygger også ovenpå og er afhængig af den eksisterende generelle indsats for flere elev- og lærepladser.

På erhvervsuddannelserne er det en udfordring, at der er et højt frafald på omkring 43 pct.⁵ - samtidig med, at færre unge søger ind på en erhvervsuddannelse. Med reformen af erhvervsuddannelserne i 2014 blev der fastlagt et mål om, at i 2020 skulle 25 pct. af de unge, der afgår fra 9. eller 10. klasse gå videre til en erhvervsuddannelse. Dette mål

¹ Med Budget 2013, Budget 2017 og Budget 2019

² Kilde: Undervisningsministeriet.

³ Jf. arbejdsmarkedsbalance, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR)

⁴ Fx "De beskæftigelsesmæssige konsekvenser af de kommende års infrastrukturprojekter i 2014-2024, STAR, maj 2015 og Arbejdsmarkedanalyse Hovedstaden 2015 udarbejdet af Mploy for RAR Hovedstaden.

⁵ Kilde: Danmarks statistik. Landsplan for studiestart årgang 2014.

opfylder kun en tredjedel af landets kommuner og i København ligger andelen af unge, der i 2020 går direkte fra 9./10. klasse og videre til en erhvervsuddannelse, på 11 pct⁶.

Erhvervsuddannelserne er sammensat af et grundforløb og et hovedforløb. Hovedforløbet veksler mellem perioder på en skole og perioder i praktik i en virksomhed. Efter afsluttet grundforløb skal eleverne derfor finde en lære- eller elevplads i en virksomhed for at kunne fortsætte og færdiggøre deres uddannelse. Finder eleven ikke en elev- eller læreplads på en virksomhed er det indenfor nogle uddannelser muligt at gennemføre uddannelsen på skolen (skolepraktik). På andre uddannelser, hvor der ikke udbydes skolepraktik, vil uddannelsesforløbet gå i stå eller eleverne vil få tilbudt at starte på grundforløbet på en anden uddannelse med skolepraktik. Der er øget risiko for at falde fra uddannelsen i overgangen mellem grund- og hovedforløb. Indsatsen for flere elev- og lærepladser har derfor fokus på erhvervsskoleelever, der har gennemført grundforløbet og som mangler en lære- eller elevplads.

For de unge, der afbryder deres uddannelse f.eks. efter et afsluttet grundforløb, og vælger at tage et ufaglært arbejde er der også en forhøjet risiko for at blive ledige senere i livet. Derimod er chancerne gode for, at de unge hurtigt finder et arbejde efter at de har gennemført en erhvervsuddannelse. Tre måneder efter endt uddannelse er 73 pct. af de erhvervsfagligt uddannede kommet i arbejde. Den samme grad af beskæftigelse kan først ses efter 21 måneder for personer med mellemlang og lang videregående uddannelser⁷

Den nuværende indsats

Den nuværende indsats, der er udgangspunktet for udvidelsen af indsatsen og som foreslås videreført, har til formål at matche unge, der mangler en lære- eller elevplads, med virksomheder, som har brug for elever og lærlinge.

Målgruppen for indsatsen er 15-29-årige københavnere, der søger en elev- eller læreplads. En stor del af de unge, der er i indsatsen, har andre udfordringer, f.eks. psykiske lidelser, misbrug, usikker boligsituation eller manglende motivation. Det er ofte en kombination af disse udfordringer og at den unge mangler en elev- eller læreplads, som gør, at den unge ikke færdiggør sin uddannelse.

Indsatsen indeholder:

- Vejledning i at skrive cv og ansøgninger, i ansøgningsstrategi og i personlig præsentation.
- Løbende møder med konsulenter, som har særligt kendskab til virksomhederne og til den enkelte unges udfordringer. Konsulenterne matcher de unge med ledige elev- og lærepladser.
- Opsøgende virksomhedskontakt.
- De unge følges, indtil deres prøvetid er udløbet og/eller de er godt integreret på arbejdspladsen

Nye forslag til initiativer fra handleplanen for flere elev- og lærepladser 2020-2021

Erfaringer fra den eksisterende indsats viser, at udfordringerne for mange af de unge ikke udelukkende handler om at de mangler en elev- eller læreplads men ofte også om andre forhold. Derfor foreslås dels initiativer til at styrke samarbejdet med forskellige

⁶ Kilde: Undervisningsministeriet

⁷ Kilde: Danmarks statistik. Landsplan for afgangsårgang 2015

aktører i folkeskoler og erhvervsskoler undervejs i de unges uddannelsesforløb og dels en øget indsats ift. at matche de unge med den rette virksomhed. På den baggrund udvides målgruppen med et forebyggende sigte til unge, der ikke har en sag i jobcentret.

Forslag til nye initiativer målrettet en udvidet målgruppe:

- Tættere samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) i folkeskolen
- Tættere samarbejde med erhvervsskolerne om unge uden erhvervskompetencegivende uddannelse
- Vejlede unge ledige, eventuelt med gymnasiale uddannelse, til at tænke i faglærte uddannelser

Forslag til nye initiativer målrettet unge, der har afsluttet et grundforløb på en erhvervsskole og mangler en lære- eller elevplads:

- Udvidet virksomhedsrettet spor med to initiativer:
 1. Virksomhedsopsøgende arbejde generelt.
 2. Virksomhedsopsøgene arbejde med fokus på Københavns Kommune som arbejdsplads.

Forventet effekt og opfølgning

Mellem 2013 og 2019 er der i den hidtidige indsats blevet etableret ca. 2.000 elev- og lærepladser til unge københavnere, se tabel 1. I samme periode blev der samlet set indgået 24.360 uddannelsesaftaler med unge københavnere, dermed er 8 pct. af alle uddannelsesaftaler med københavnere i perioden blevet indgået med hjælp af indsatsen i Jobcenter København Ungecentret.

Den årlige gennemsnitlige kommunale udgift til forsørgelsesydelse til en ung på uddannelseshjælp, der mangler en lære- eller elevplads, er ca. 80.000 kr. Hvis de ca. 180 borgere, der i 2019 fik en lære- eller elevplads gennem indsatsen, i stedet skulle modtage uddannelseshjælp, ville det betyde en kommunal udgift på 14,4 mio. kr. årligt til forsørgelsesydelse alene. Ser man på indsatsen de seneste 8 år har etableringen af en elev- eller læreplads gennemsnitlig kostet omkring 11.700 kr.

Tabel 1 Uddannelsesaftaler i perioden 2013-2018⁸

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	I alt 2013- 2019
Måltal	74	185	339	369	133	133	193	1.426
Resultat	151	417	485	390	210	165	179	1.995
Difference	77	232	146	21	77	32	-14	571

Med flere midler til en udvidelse af indsatsen forventes effekten af indsatsen at kunne forøges, så der i perioden 2021-24 forventes at kunne blive skabt 80 ekstra lære- og elevpladser årligt. Det vil svare til en udgift på omkring 16.000 kr. pr. elev- og læreplads. Prisen pr. plads er højere end gennemsnittet for 2013-19. Det afspejler, at nogle af de

⁸ Målsætning i 2015, 2016 og 2019 indbærer ekstra måltal for elev- og lærepladser med unge med minoritetes baggrund, som blev vedtaget med hhv. Integrationsaftalen 2015-16 og Integrationshandleplanen 2019-22. Det ekstra måltal ligger på hhv. 60 i 2015, 70 i 2016 og 60 ekstra pladser med unge med minoritetsbaggrund i 2019.

unge, der vil deltage i den udvidede indsats, forventes at have flere udfordringer end de unge, der er i den nuværende indsats.. Derudover forventes konsekvenserne af COVID-19 at gøre det sværere at etablere elev- og lærepladser i den kommende tid.

Samlet set vil en fortsættelse af den eksisterende indsats og den beskrevne nye udvidede indsats forventeligt skabe ca. 270 lære- og elevpladser årligt.

Økonomi

Tabel 2 sammenfatter en oversigt over økonomien i forslagene.

Tabel 2 - Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr., 2021 p/l)	Styrings- område	2020	2021	2022	2023	2024	I alt
Videreførelse af den nuværende indsats	Service		2.200	2.200	2.200	2.200	8.800
Udvidet indsats: 1 årsværk til tættere samarbejde med UU og opsøgende indsats på folkeskoler og erhvervsskoler	Service		600	600	600	600	2.400
Udvidet indsats: 1 årsværk til udvidet opsøgende virksomhedsrettet indsats	Service		600	600	600	600	2.400
Udgifter i alt (netto)			3.400	3.400	3.400	3.400	13.600

Risikovurdering og proces

Risikoen ift. forlængelsen af indsatsen vurderes som meget lav, da der er tale om fortsættelse af en eksisterende indsats, som har frembragt gode resultater. Ift. udvidelsen af indsatsen vil der være en mindre risiko, da det omhandler en udvidet målgruppe, der potentielt vil have flere udfordringer end målgruppen for den nuværende indsats.

Tiltaget kan igangsættes uden yderligere behandling.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3 - Udgifter til service

(1.000 kr., 2021 p/l)	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ Udgift (I/U)	2020	2021	2022	2023	2024	I alt
Service	BIU	35.10	U		3.400	3.400	3.400	3.400	13.600
Udgifter i alt					3.400	3.400	3.400	3.400	13.600

Øvrige tekniske oplysninger

Bydel og adresse

Bydele

Bydækkende? X							
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst		Udenbys	
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest			
Adresse og matrikelnummer							

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budgetaftale 2013	2.250	3.100	4.800	4.800				
Overførselssagen 2012-13								
Budgetaftale 2014								
Overførselssagen 2013-14								
Budgetaftale 2015								
Overførselssagen 2014-15								
Budgetaftale 2016								
Overførselssagen 2015-16								
Budgetaftale 2017					2.000	2.000		
Overførselssagen 2016-17								
Budgetaftale 2018								
Overførselssagen 2017-18								
Budgetaftale 2019							2.200	2.200
Overførselssagen 2018-19								
Budgetaftale 2020								
Overførselssagen 2019-20								
Afsatte midler i alt	2.250	3.100	4.800	4.800	2.000	2.000	2.200	2.200